

**ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОВО-ДИСКУРСИВНОЇ КАТЕГОРІЇ РЕТРОСПЕКЦІЇ
ЛОГІЧНИМ МОДАЛЬНИМ ОПЕРАТОРОМ IN REALTÀ
(на матеріалі італійської мови)**

Досліджується формування ретроспекції логічним модальним оператором "in realtà" в італійській мові. Встановлено закономірності контамінації модальних висловлень із маркером категоричної достовірності "in realtà" та маркером проблематичної достовірності "sembrare" ("parere"). Розглядається формування текстОВО-дискурсивної категорії ретроспекції логічним модальним оператором "in realtà" залежно від кореферентної ситуації та текстОВОГО корелята.

Ключові слова: ретроспекція, логічний модальний оператор, категорична достовірність, контаміноване модальне значення.

Актуальність зумовлюється необхідністю комплексного дослідження модальності як дискурсивної категорії в сучасній лінгвістиці, що носить поліпарадигмальний характер. **Метою** статті є дослідження текстОВО-дискурсивних характеристик логічного модального оператора *in realtà* як засобу формування макроструктур зі специфічним інтегративним смислом в аспекті встановлення реляцій між текстовими блоками. **Об'єкт** дослідження становлять трансфрастичні зв'язки модальних висловлень з маркером категоричної достовірності *in realtà* в ракурсі формування текстОВО-дискурсивної категорії ретроспекції. **Предметом** дослідження є модальні висловлення з маркером категоричної достовірності *in realtà*. **Наукова новизна** дослідження полягає у першій спробі розгляду модальних форм з опорою на кореферентну ситуацію дійсності та її вербалізацію у текстовому кореляті з урахуванням трансфрастичних зв'язків модального висловлення.

Постановка загальної проблеми та її зв'язок із науковими завданнями. Концептуальна база нашого дослідження полягає у **синтезі двох підходів**: 1) комплексне дослідження модальних значень, започатковане у серії колективних монографій за загальною редакцією О.В.Бондарко, об'єднаних концепцією функціонально-семантичного поля (ФСП), основним постулатом якої є проєкція понятійно-логічних категорій на мовні та введення поняття категоріальної ситуації, що дозволяє представити систему модальних значень з позицій ядра та периферії [1], [2], [3], [4], [5], [6]; 2) дослідження текстОВИХ категорій ретроспекції та проспекції як "форм дисконтинууму" в аспекті текстопородження та текстосприйняття [7], [8], [9], [10], [11], [12].

При цьому основні особливості авторської концепції полягають у такому: **1)** заміна поняття

категоріальної ситуації, уведеної в концепції ФСП О.В.Бондарко, на **кореферентну ситуацію** дійсності та **текстовий корелят** як її вербалізацію, що дозволить зблизити категорії модусу та модальності і встановити їхнє взаємовідношення в межах авторської концепції; при цьому необхідне встановлення а) чинників прототипної кореферентної ситуації; б) чинників модалізованої кореферентної ситуації; в) чинників поєднання кореферентних ситуацій; г) закономірностей їхньої вербалізації в текстовому кореляті; **2)** дослідження модальних засобів – модальних ЛО, що функціонують як парентетичні та як експліцитні модуси, в аспекті встановлення семного складу модальної лексичної одиниці (далі – ЛО) та закономірностей їхньої контекстної актуалізації; **3)** встановлення зв'язку семного складу модальної ЛО з реалізацією текстОВО-дискурсивних категорій ретроспекції та проспекції; **4)** дослідження функціонування модальної форми у складі висловлення з урахуванням його трансфрастичних зв'язків.

Під **текстовим блоком** ми розуміємо поєднання кількох висловлень (переважно на рівні надфразової єдності), що характеризуються **смысловією єдністю**. Під **логічним модальним оператором** ми розуміємо модальну ЛО, що з'єднує текстові блоки і слугує засобом формування макроструктур зі специфічним інтегративним смислом.

Обґрунтуємо вибір модальних мовних засобів, необхідних для дослідження логічних відношень диз'юнкції між текстовими блоками. У концепції ФСП визначається співвідношення між категоріальною ситуацією та різнорівневими мовними засобами її вираження в такий спосіб: ситуація категоричної достовірності пов'язується з упевненістю мовця в змісті повідомлюваної інформації, а ситуація проблематичної достовірності – з недостатністю знань мовця для ствердження істинності пропозиції [2, с. 168-169]. Ми виділяємо **модальне значення категоричної достовірності та модальне значення проблематичної достовірності в аспекті співвіднесення** з прототипними мовними засобами їхнього вираження, що характеризуються найбільшою частотністю, з метою дослідження їх функціонування на трансфрастичному рівні з опорою на кореферентну ситуацію дійсності – рефлексивну – та її вербалізацію у текстовому кореляті.

Якщо прототипним мовним засобом вираження модального значення проблематичної достовірності є модальне дієслово "*sembrare*" ("*pa-*

rere”) – “здаватися”, то мовні засоби вираження категоричної достовірності характеризуються більшим розмаїттям. Серед них одними з найчастотніших є модальні прислівники “*infatti*” та “*in realtà*”. Зазначені італійські модальні прислівники функціонують здебільшого як парентетичні модуси, беруть участь у формуванні текстово-дискурсивної категорії **ретроспекції** як відсилання до попереднього фрагменту тексту і співвідносяться з типами логічних відношень **кон’юнкції** та **диз’юнкції**. Називатимемо їх **логічними модальними операторами**.

За даними перекладного словника, модальні прислівники “*infatti*” та “*in realtà*” перекладаються “*дійсно, справді*” [1, с. 534, 851] і реалізують семантичні відношення синонімії. Проте у результаті проаналізованого нами масиву прикладів було виявлено, що на **трансфрастичному рівні** вони вступають в **антонімічні відношення**: якщо “*infatti*” реалізує опозицію “уявлення про дійсність vs підтвердження в дійсності”, то “*in realtà*” реалізує опозицію “уявлення про дійсність vs спростування в дійсності”. Виявлена закономірність вимагає детального аналізу.

Пояснення цієї закономірності вимагає поглиблення традиційного аналізу в таких напрямках: 1) розгляд висловлення з модальним маркером категоричної достовірності “*in realtà*” на трансфрастичному рівні, тобто різноаспектний аналіз смислових відношень суміжних висловлень, передусім встановлення смислових відношень у плані смислової єдності чи смислової роз’єднаності; 2) зіставлення контексту функціонування модального висловлення з маркером “*in realtà*” з кореферентною ситуацією дійсності, опредмеченої в тексті; 3) визначення модалізованих параметрів кореферентних ситуацій та виявлення характеру їхньої вербалізації в мікротексті.

Аналіз фактичного матеріалу виявив частотність трансфрастичної контамінації висловлень із маркером модального значення категоричної достовірності “*in realtà*” та висловлень проблематичної достовірності з модальним маркером – дієсловом “*sembrare*” (“*parere*”) – *здаватися*.

Завдяки особливості **концептуальної семантики** “*in realtà*”, що містить **сему протиріччя** через реалізацію опозиції “уявлення про дійсність vs спростування в дійсності”, даний модальний маркер не вживається у контексті прототипної перцепції, оскільки типова неконтамінована перцепція є по-суті режимом сканування дійсності *hic et nunc*, а вичленена нами сема протиріччя ЛЮ “*in realtà*” передбачає оцінку / переоцінку, що відбувається в різних часових планах. Звідси “*in realtà*” вживається у контексті, що співвідноситься з 1) кореферентною ситуацією перцепції крізь призму рефлексії (**перцептивізація рефлексії**); 2) ко-

референтною ситуацією емоційної реакції / стану крізь призму рефлексії (**рефлексивізації емотивності**); 3) кореферентною ситуацією власне рефлексії (**прототипної рефлексії**) на позначення дій / перебігу подій. Розглянемо детальніше.

1. Логічний диз’юнкт “*in realtà*” у кореферентній ситуації перцепції крізь призму рефлексії

Типовими параметрами кореферентної ситуації перцепції крізь призму рефлексії є: єдність простору, часу, суб’єкта, ситуації протікання рефлексивного процесу, а також **зв’язок перцепції з оцінкою**: чинником відтворення перцепції у рефлексії є релевантна виділеність фрагмента дійсності, а чинником відтворення перцепції в рефлексії з її переоцінкою – значущість для мовця, отже, маємо зв’язок з аксіологією, що характеризує параметри кореферентної ситуації вживання саме модального логічного оператора “*in realtà*”. Проілюструємо прикладом.

Restai ancora là, presso la tavola, senza muoverti, senza pensare a niente, e mi parve che trascorresse così un tempo lunghissimo; (1) ma in realtà, quando mi mossi per recarmi di sopra a dormire, la sigaretta lasciata accesa da mio padre bruciava ancora sul piatto, fra le bucce d’arancia. (2) Dunque, era trascorso appena qualche minuto e a me quella giornata, e quella serata finite appena, sembravano invece, chi sa perché, lontane ormai da anni [1, p.129].

Артур описує значущі для нього події – день, коли він уперше познайомився зі своєю молодою мачухою. Текстовий блок (1) містить інформацію про неадекватну перцепцію: йому здавалось, що поки він сидів за столом у пригніченому стані, пройшло дуже багато часу: маємо не просто перцепцію як інтерпретацію фрагмента дійсності, а **оцінку перцепції, що вводиться експліцитним модусом** (*mi parve che trascorresse così un tempo lunghissimo*). Характерним для текстового блоку (1) є також буттєве висловлення, що відтворює не тільки перцепцію, а й емоційний стан мовця, який впливає на неадекватну перцепцію – йдеться про пригніченість, апатію (*senza muoverti, senza pensare a niente*). Текстовий блок (2) вводиться модальним оператором “*in realtà*”, і містить інформацію про фрагмент дійсності, що сприяє усвідомленню мовцем помилкової оцінки того, скільки часу пройшло: він помічає на столі сигарету свого батька, яка все ще догорала. Наступне висловлення є експліцитним висновком мовця: *насправді* пройшло всього кілька хвилин. Зазначимо, що межа між текстовими блоками не збігається із закінченням синтаксичного періоду: схему висловлень даного мікротексту можна представити у такий спосіб: пригнічений психоемоційний стан мовця → неадекватна перцепція ↔ IN REALTÀ ↔ справжня інтерпретація перцепції → експліцитний висновок. IN

REALTÀ є маркером розмежування суб'єктивності й об'єктивності: спершу йдеться про хибну інтерпретацію сенсорної інформації, потім про правильну. Висловлення з модальним оператором *"in realtà"* має загальне модальне значення верифікації неадекватності сенсорної інтерпретації. Слід відмітити **антонімічні відношення** між сегментами мікротексту, що розділяються *"in realtà"* (*senza muovermi – quando mi mossi; un tempo lunghissimo – qualche minuto*). Підкреслимо також вербалізацію епістемічного модусу, причому як парентетичного, що входить до складу висловлення з маркером проблематичної достовірності (*sembravano invece, chi sa perché, lontane ormai da anni*). Трансфрастична контамінація з перцептивністю призводить до того, що епістемічність не досягає рівня експліцитного модусу.

Аналіз лише одного модального висловлення з *"in realtà"* недостатній, оскільки не дає змоги зрозуміти характер протиріччя, що є невід'ємним складником концептуально-семантичної структури. Тому ми визначаємо *"in realtà"* як **логічний диз'юнкт**, що задає текстово-дискурсивну категорію **ретроспекції**, характер якої визначається типом вербалізованої в текстовому кореляті кореферентної дійсності ситуації. У дискурсі *"in realtà"* є **маркером розмежування об'єктивності і суб'єктивності**. (У порівнянні з модальним оператором *"infatti"*, інтерпретація висловлення з *"in realtà"* вимагає залучення більшої за обсягом інформації, а отже, можна стверджувати, що *"in realtà"* задає і перспекцію – відсилає до висловлення, що містить інформацію про підгрунтя переоцінки мовцем фрагмента об'єктивної дійсності).

Отже, параметри кореферентної ситуації перцепції кризь призму рефлексії: єдність простору, часу, суб'єкта, ситуації протікання рефлексивного процесу, а також **зв'язок перцепції з оцінкою** знаходять відображення в текстовому кореляті. Текстові блоки, з'єднані логічним модальним оператором *"in realtà"*, вступають у смислові відношення антонімії, а концептуально-семантична структура *"in realtà"* містить сему протиріччя. Модальний логічний оператор *"in realtà"* задає **текстово-дискурсивну категорію ретроспекції** і контамінується модальними висловленнями **проблематичної достовірності**. Існує тенденція до вживання маркера проблематичної достовірності *"sembrare"* (*"parere"*) в експліцитному модусі, а маркера епістемічності – в парентетичному модусі. Логічний модальний оператор *"in realtà"* є маркером розмежування суб'єктивності й об'єктивності: у текстовому блоці (1) міститься інформація про хибну інтерпретацію сенсорної інформації, у текстовому блоці (2) – про вірну: висловлення з *"in realtà"* має загальне модальне значення верифікації

неадекватності сенсорної інтерпретації. Особливості кореферентної ситуації зумовлюють відсутність збігу текстового блоку із завершенням синтаксичного періоду. Сукупність текстових блоків (1) та (2) містить інформацію про розкриття механізму неадекватності інтерпретації сенсорної інформації, а сегменти текстових блоків вступають у смислові відношення антонімії.

2. Логічний диз'юнкт *"in realtà"* в кореферентній ситуації емоційної реакції / стану кризь призму рефлексії (рефлексивізація емотивності)

Кореферентна ситуація емоційної реакції / стану кризь призму рефлексії має такі параметри: 1) вихід за межі ситуації *hic et nunc*; 2) тенденція до полісуб'єктності; 3) поповнення мовної каритини світу мовця новими смислами. Розглянемо їх відображення в текстовому кореляті.

(1) *Fra l'altro, nella speranza di farmi perdonare da lei, meditai anche un progetto di abbandonarmi clamorosamente Assuntina (supponendo ch'ella accomunasse me e costei in una medesima riprovazione morale!) ma subito mi venne in mente che (1), in realtà, (2) il suo orrore per me era cominciato da prima ch'io legassi con Assunta: era cominciato la mattina di quel mio fatale bacio. No, anche lasciare Assuntina non mi sarebbe valso a niente. Non c'era più rimedio, per me: N. mi aveva in orrore, senza perdono (2) [1, p. 294].*

Текстовий блок (1) містить інформацію про розмірковування Артура – підлітка, закоханого у свою молоду мачуху, щодо їхнього примирення: Артур, щоб заслужити прощення Нунціати, задумав порвати зі своєю коханкою Асунтіною, думаючи, що Нунціата засуджувала їх за аморальність. Текстовий блок містить ЛО з епістемічною семантикою (*meditai... un progetto; supponendo*) та з емотивно-оцінною семантикою (*riprovaione morale*), а також експліцитний епістемічний модус (*supponendo ch'ella*) на позначення емоційної реакції комуніканта. Зазначимо, що текстовий блок (1) та текстовий блок (2) не містять чіткого розмежування на синтаксичному рівні: модальний логічний диз'юнкт *"in realtà"* знаходиться в середині єдиного синтаксичного періоду. На наш погляд, розмежування між текстовими блоками має здійснюватися за **смисловим критерієм**, що полягає у вербалізації різкої зміни епістемічного стану мовця. Опредметненням зазначеного чинника у текстовому кореляті є: сполучення ЛО семантики раптовості (*subito*) з експліцитним епістемічним модусом (*mi venne in mente che*) та минулим часом доконаного виду (*venne*). Артур раптом усвідомлює, що Нунціата почала його боятись ще до того, як він почав зустрічатись з Асунтіною. Загальне модальне значення висловлення визначається як усвідомлення мовцем неадекватної інтерпретації інформації,

пов'язаної з емоційним реагуванням: відбувається **зняття ентропії**. Слід відмітити смислові відношення антонімії між текстовими блоками (1) та (2), що містять інформацію про хибну – правильну інтерпретацію емоційного реагування.

Так, параметри кореферентної ситуації емоційної реакції / стану крізь призму рефлексії (рефлексивізація емотивності): вихід за межі ситуації *hic et nunc*; тенденція до полісуб'єктності, поповнення МКС мовця новими смислами знаходять відображення у текстовому кореляті. Логічний модальний оператор “*in realtà*” є маркером розмежування текстових блоків (1) та (2) з інформацією про хибну та вірну інтерпретацію емоційної інформації, а загальне модальне значення висловлення з “*in realtà*” визначається як усвідомлення мовцем неадекватної інтерпретації інформації, пов'язаної з емоційним реагуванням, що свідчить про зняття ентропії. Особливості кореферентної ситуації зумовлюють відсутність збігу текстового блоку із завершенням синтаксичного періоду. Критерієм розмежування текстових блоків є смисловий, що полягає у зміні епістемічного стану мовця й відображається в тенденції до вживання таких мовних засобів: експліцитний епістемічний модус, ЛО семантики раптовості, завершені минулі часи.

Отже, **модель текстового корелята “рефлексивізація емотивності”** характеризується високою інформаційною щільністю: епістемічний модус виконує **метатекстову функцію**, поєднуючи емотивно-оцінну інформацію з дисоціацією за валоритивною віссю в текстових блоках (1) та (2), які вступають у смислові відношення антонімії. Модальний оператор “*in realtà*” задає текстово-дискурсивну категорію **ретроспекції**: здійснюється відсилання до попереднього текстового блоку, що дозволяє встановити підґрунтя модальної оцінки.

3. Логічний диз'юнкт “*in realtà*” у кореферентній ситуації власне рефлексії (прототипна рефлексія)

Параметрами кореферентної ситуації прототипної рефлексії є: вихід за межі ситуації *hic et nunc*; полісуб'єктність; абстрагування від перцептивності й емотивності; зв'язок з оцінністю. Розглянемо їхню вербалізацію в текстовому кореляті.

(1) *Ma non fu solo una motivazione logistica a guidare quassù Maria Carmela. La Maiorano arrivò coi Testomini di Geova, il movimento di cui, come il marito, era seguace (hanno una Sala del Regno sul nostro corso) (1) In realtà (2) si illudeva che quegli adepti potessero aiutarla a sbarcare il lunario. Non fu così (2) [2, p. 36].*

Текстовий блок (1) є послідовністю буттєвих висловлень, що відтворюють послідовність подій: йдеться про переїзд синьйори Майорано з мало-

літньою донькою до містечка Гамбатеза, куди вона перебралась разом з представниками організації свідків Іегови. Межа між текстовими блоками збігається із закінченням синтаксичних періодів: логічний диз'юнкт “*in realtà*” займає ініціальну позицію. Текстовий блок (2) містить інформацію про причину переїзду: йдеться про ілюзії жінки щодо бодай якоїсь матеріальної допомоги від релігійної організації, які не справдились. Цей текстовий блок містить експліцитний епістемічний модус, контамінований негативно-оцінною семантикою (*si illudeva che*). Загальне модальне значення цього висловлення можна визначити як порушення очікувань, недоцільність дій, хибну зумовленість.

Таким чином, параметри кореферентної ситуації прототипної рефлексії: вихід за межі ситуації *hic et nunc*; абстрагування від перцептивності й емотивності; зв'язок з оцінністю; полісуб'єктність відображаються у текстовому кореляті. Логічний модальний оператор “*in realtà*” є маркером розмежування текстових блоків (1) та (2) з інформацією про недоцільність, хибну зумовленість дій / перебігу подій з негативною оцінною конотацією. Межі між текстовими блоками, з'єднаними логічним модальним оператором “*in realtà*”, збігаються із завершенням синтаксичних періодів, а “*in realtà*” займає ініціальну позицію. Даний модальний оператор вводить експліцитний епістемічний модус, причому існує тенденція до контамінації з негативно-оцінною семантикою, нерезультативністю. Смислові відношення між текстовими блоками (1) та (2) визначаються як смислова роз'єднаність, причому смислові відношення антонімії між ними не знаходять експліцитного семантичного вираження. Модальний оператор “*in realtà*” задає текстово-дискурсивну категорію **ретроспекції** як відсилання до попереднього текстового блоку, що дозволяє встановити підґрунтя модальної оцінки.

Слід підкреслити **закономірності поступової зміни параметрів** кореферентних ситуацій – 1) перцепції крізь призму рефлексії, 2) емоційної реакції / стану крізь призму рефлексії та 3) прототипної рефлексії, – що полягає в поступовому зниженні питомої ваги перцептивності / емотивності та зростанням зв'язку з аксіологічним модусом. Відображенням даної закономірності в текстовому кореляті є: **1) наявність / відсутність трансфразичної контамінації** модальних висловлень категоричної достовірності з диз'юнктом “*in realtà*” і модальних висловлень **проблематичної достовірності** з маркером “*sembrare*” (“*parere*”); **2) поступове зростання рівня абстрагованості**, що відображається у зникненні вербалізації параметрів первинної перцептивної ситуації, та зростання зв'язку з аксіологічною віссю; **3) поступове зниження експліцитного вираження антоні-**

мічних відношень між текстовими сегментами, що входять до текстових блоків (1) та (2), з'єднаних логічним модальним диз'юнктом *"in realtà"*, частотність експліцитно вираженого заперечення. У текстовому кореляті кореферентної ситуації перцепції крізь призму рефлексії текстово-дискурсивна категорія **ретроспекції**, що задається логічним диз'юнктом *"in realtà"*, полягає у внутрішньофразовій контамінації модальних значень проблематичної та категоричної достовірності. У текстовому кореляті кореферентних ситуацій емоційної реакції / стану крізь призму рефлексії та прототипної рефлексії текстово-дискурсивна категорія **ретроспекції** пов'язана з відсиленням до попереднього текстового блоку, що разом із модальним висловленням, введеним модальним диз'юнктом *"in realtà"*, утворює смислову роз'єднаність.

Література

1. Бондарко А.В. Теория функциональной грамматики: Введение. Аспектуальность. Временная локализованность. Таксис: [коллективная монография: в 6 т. / А.В.Бондарко, В.П.Недялков, В.С.Храковский и др.; отв. ред. А.В.Бондарко]. – Л.: Наука, 1987.
2. Бондарко А.В. Теория функциональной грамматики: Качественность. Количественность: [коллективная монография: в 6 т. / В.М.Павлов, Ю.А.Пупынин, И.Н.Смирнов и др.; отв. ред. А.В.Бондарко]. – СПб.: Наука, 1996.
3. Бондарко А.В. Теория функциональной грамматики: Локативность. Бытийность. Посессивность. Обусловленность: [коллективная монография: в 6 т. / Гак В.Г., Рахилина Е.В., Реферовская Е.А. и др.; отв. ред. А.В.Бондарко]. – СПб.: Наука, 1996.
4. Бондарко А.В. Теория функциональной грамматики: Персональность. Залоговость: [коллективная монография: в 6 т. / Бондарко А.В., Булыгина Т.В., Гак В.Г., Шмелев А.Д. и др.; отв. ред. А.В.Бондарко]. – СПб.: Наука, 1991.
5. Бондарко А.В. Теория функциональной грамматики: Субъектность. Объектность. Коммуникативная перспектива высказывания. Определенность / неопределенность: [коллективная монография: в 6 т. / Бондарко А.В., Селивестрова О.Н., Прозорова Л.А., Пупынин Ю.А. и др.; отв. ред. А.В.Бондарко]. – СПб.: Наука, 1992.
6. Бондарко А.В. Теория функциональной грамматики: Темпоральность. Модальность: [коллективная монография: в 6 т. / Беляева Е.И., Корди Н.Н., Цейтлин С.Н. и др.; отв. ред. А.В.Бондарко]. – Л.: Наука, 1990.
7. Гальперин И.Р. Исследование единиц языка: [пособие по курсу общего языкознания] / И.Р.Гальперин. – М.: Высш. шк., 1974. – 175 с.
8. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р.Гальперин. – М.: Наука, 1981. – 139 с.
9. Москальская О.И. Грамматика текста: [пособие по грамматике нем. яз. для ин-тов и фак. иностр. яз.] / О.И. Москальская. – М.: Высш. шк., 1981. – 183 с.
10. Тураева З.Я. Лингвистика текста: [Текст: структура и семантика: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов] / З.Я.Тураева. – М.: Просвещение, 1986. – 127 с.
11. Einführung in die Textlinguistic / W.Dressler, R.Beaugrande. – Tübingen: Niemeyer, 1981. – 290 s.
12. Weinrich H. Sprache in Texten / H. Weinrich. – Stuttgart: Klett, 1976. – 356 s.

Довідники

1. Зорько Г.Ф. Новый большой итальянско-русский словарь / Г.Ф.Зорько. – [2-е изд.]. – М.: Рус. яз. – Медиа, 2005. – 1230 с.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. L'isola di Arturo / E.Morante. – Torino: Einaudi, 1957. – 379 p.
2. Oggi, N 20, 05/2005.

The article focuses on retrospection formation by logical modal operator "in realtà" in Italian. Appropriateness of contaminated modal utterances with the marker of categorical trustworthiness "in realtà" and the marker of problematic trustworthiness "sembrare" ("parere") are settled. A character of textual-discursive category of retrospection formed by modal marker "in realtà" that depends on co-referent situation and its verbalization is investigated.

Key words: retrospection, logical modal operator, categorical trustworthiness, contaminated modal meaning.

Исследуется формирование ретроспекции логическим модальным оператором "in realtà" в итальянском языке. Установлены закономерности контаминации модальных высказываний с маркером категорической достоверности "in realtà" и маркером проблематической достоверности "sembrare" ("parere"). Рассмотрено формирование текстово-дискурсивной категории ретроспекции логическим модальным оператором "in realtà" в зависимости от кореферентной ситуации и текстового корелята.

Ключевые слова: ретроспекция, логический модальный оператор, категорическая достоверность, контаминированное модальное значение.